

Вступ

В період освітніх реформ задля реалізації концептуальних засад Нової української школи в новому навчальному році реалізується новий зміст шкільної мистецької освіти, зазначений в Державному стандарті базової середньої освіти, модельних освітніх програмах (гриф МОН), методичних рекомендаціях МОН України щодо викладання мистецьких дисциплін в закладах загальної середньої освіти. Викладання мистецтва в 7 класах органічно продовжує ідеї реалізації Концепції Нової української школи, які було розпочато в початковій школі та орієнтує сучасного вчителя мистецтва на підвищення професійної майстерності та розвиток комплексу професійних компетентностей, пошуку нових технологій, форм і методів викладання мистецтва для учнів основної школи. Викладання мистецтва в 7 класі розпочинає новий етап (7-9 класи) мистецької освіти школярів в базовій середній освіті.

Методичний посібник розраховано для вчителів музичного мистецтва, що викладають інтегрований курс «Мистецтво» в 7 класі загальноосвітньої школи або для тих педагогів, які працюють за окремим дисциплінам «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» з учнями 7 класів. До змісту посібника входять: методичні рекомендації, календарно-тематичні та поурочні плани з добіркою творчих завдань до кожного уроку, а також додатки з тестом пісенного репертуару, поспівками тощо.

Посібник укладено на основі державного стандарту базової середньої освіти, модельній навчальній програмі «Мистецтво». 7-9 класи. (інтегрований курс авторки Кондратової Л.Г. та методичних рекомендацій).

На допомогу вчителю подано пісенний репертуар (для уроків мистецтва в 7 класі), витяг із модельної навчальної програми Мистецтво для учнів 7-9 класів. Посібник містить календарно-тематичне планування для вчителів мистецтва, які працюють за підручником Кондратової Л.Г. «Мистецтво. 7 клас», подано поурочні плани-конспекти з описом творчих завдань й ігор, розроблених авторкою програми до кожного уроку.

Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи»

(інтегрований курс)

Цикл базового предметного навчання базової середньої освіти

Авторка Кондратова Л.Г.

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Освітня галузь «Мистецтво»

Вимоги щодо обов'язкових результатів навчання, які забезпечує вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво».

I. Метою мистецької освітньої галузі є цілісний розвиток успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

II. Компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі

1. Вільне володіння державною мовою.

Уміння: грамотно висловлювати українською мовою в усній чи письмовій формі свої враження від мистецтва; чітко формулювати судження, міркування; дискутувати щодо мистецьких явищ та інформації про мистецтво, отриманої з різних джерел; ділитися творчими ідеями, коментувати та оцінювати власні художні результати й творчість інших осіб; шукати художню літературу та літературу мистецького спрямування для читання й пізнання нового та отримання задоволення.

Ставлення: усвідомлення національної ідентичності через українське та світове мистецтво; цінування української мови як основи національного мистецтва (літератури, театру, кіно тощо); готовність активно користуватися українською мовою під час спілкування на теми мистецтва.

2. Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами.

Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) мовою.

Уміння: грамотно висловлювати в усній і письмовій формі свої враження від мистецтва; чітко формулювати судження, міркування із застосуванням відповідної лексики; дискутувати щодо мистецьких явищ та інформації про мистецтво, отриманої з різних джерел; ділитися творчими ідеями, коментувати та оцінювати власні художні результати і творчість інших осіб; добирати художню літературу та літературу мистецького спрямування для читання й пізнання нового та отримання задоволення.

Ставлення: усвідомлення своєї етнічної самобутності та української національної ідентичності; сприйняття культурного різноманіття світу через мистецтво.

Здатність спілкуватися іноземними мовами.

Уміння: використовувати іншомовні джерела інформації про мистецтво та іншомовну мистецьку термінологію.

Ставлення: шанування культурного різноманіття, усвідомлення широких можливостей у творчій діяльності зі знанням іноземних мов; усвідомлення необхідності популяризації іноземними мовами культурних надбань України.

3. Математична компетентність.

Уміння: застосовувати математичні поняття і категорії як інструменти під час створення художніх робіт; використовувати математичні знання для пояснення художньої виразності творів, логіки, структури художньої форми; аналізувати твори мистецтва та створювати власні художні твори за правилами художньої композиції; здійснювати у разі потреби розрахунки для встановлення пропорцій, відношень між величинами, створення об'ємно-просторових композицій, запису ритму, створення сценічних композицій тощо; створювати сценічні композиції, різноманітні художні продукти із використанням медіаресурсів; актуалізувати за допомогою мистецтва математичні поняття і категорії; вибудовувати логіку презентації власних проєктів.

Ставлення: усвідомлення взаємозв'язків математики і мистецтва як універсальних мов на прикладах творів різних видів мистецтва; усвідомлення взаємозумовленості художньо-образного та матема-

тичного мислення у становленні особистості; розуміння впливу художнього пізнання на розвиток математичних здібностей і вмінь.

4. Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій.

Уміння: спостерігати і відтворювати довкілля в художніх образах засобами різних видів мистецтва; аналізувати роль людини в соціокультурному просторі та її відображення в мистецтві; використовувати технічні засоби для втілення художніх ідей з урахуванням постійного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій; застосовувати знання з природничих наук та використовувати природні ресурси для творчості; застосовувати мистецькі знання і вміння для естетизації навколишнього середовища, розширювати діапазон емоційних переживань через сприйняття довкілля.

Ставлення: сприйняття довкілля і знання з природничих наук як об'єктів для художньо-образної інтерпретації; розуміння естетичних якостей технічних винаходів, усвідомлення взаємовпливу знань природничих наук, техніки, технологій і мистецтва (на прикладі дизайну, ландшафтної архітектури, звукозаписів, сценічних ефектів тощо), художнє осмислення людського досвіду.

5. Інноваційність.

Уміння: виявляти креативність у різних сферах життєтворчості, критично оцінювати та інтерпретувати явища культури з урахуванням взаємодії традицій та інновацій; пропонувати неординарні способи виконання творчих завдань, розвивати критичне мислення щодо власної художньо-творчої діяльності; генерувати і впроваджувати нові мистецькі ідеї у різних сферах життєдіяльності.

Ставлення: відкритість до інновацій і передбачення їхнього позитивного результату, ініціативність щодо участі в мистецьких заходах, творенні нових культурних продуктів; прагнення творчої самореалізації, вираження креативності; відповідальність за особистий і спільний результат у мистецьких проектах; виявлення прагнення до сталості результату, мультиплікаційності результату; демонстрування впевненості в собі, визначення перспективи діяльності.

6. Екологічна компетентність.

Уміння: використовувати взаємодію “людина — природа” для вираження мистецькими засобами власних емоцій, почуттів, переживань; запобігати негативним впливам інформації на власний емоційний стан; поширювати засобами мистецтва ідеї свідомого споживання.

Ставлення: усвідомлення необхідності гармонійної взаємодії людини і довкілля; сприйняття довкілля як об'єкта для художньо-образної інтерпретації, виявлення емоційно-ціннісного ставлення до життєвого простору, сприйняття природи як естетичного об'єкта.

7. Інформаційно-комунікаційна компетентність.

Уміння: застосовувати цифрові технології для створення, презентації і популяризації художніх образів, мистецьких ідей; визначати художню цінність цифрового контенту; добирати та опрацьовувати художню інформацію у пошуково-дослідницькій та соціокультурній діяльності для пізнання і творення мистецтва; переводити художню інформацію з цифрового формату в нецифровий і навпаки; використовувати інформаційні технології для здобуття мистецької інформації та формування власного мистецького простору; вирізняти маніпулятивну квазімистецьку інформацію, запобігати негативним інформаційно-технологічним впливам на власний культурний розвиток; оцінювати художню якість створеного цифрового продукту.

Ставлення: усвідомлення естетичного потенціалу цифрових технологій для художньо-творчого самовираження, обробки, поширення мистецьких творів і здійснення віртуальних мистецьких подорожей; розуміння ролі мистецьких засобів у впливі медіатекстів на свідомість людини.

8. Навчання впродовж життя.

Уміння: визначати власні художні інтереси та потреби, виявляти мобільність у пізнанні мистецьких явищ і процесів; сприяти розвитку інтересу до мистецтва протягом життя; розвивати емоційний інтелект; вибудовувати перспективу художнього самовдосконалення, планувати та організовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва, самовираження через мистецтво; критично оцінювати та аналізувати результати власної творчої діяльності, раціонально використовувати час для задоволення культурних потреб; здобувати, опрацьовувати мистецьку інформацію.

Ставлення: усвідомлення власних потреб і досягнень у художньому самовираженні; побудова позитивних векторів власної життєвої стратегії; поглиблення власної мотивації творити, інтелектуально розвиватися, зокрема у процесі художнього пізнання; розуміння місії мистецтва у власному житті та впливу мистецької діяльності на успішну самореалізацію, психологічну стабільність; виявлення готовності до пошуку нових способів художнього пізнання; отримання задоволення від спілкування за допомогою мистецтва в різних культурних середовищах.

9. Громадянські та соціальні компетентності.

Громадянські компетентності

Уміння: виробляти активну позицію у творенні естетичного середовища; ефективно взаємодіяти для реалізації громадських мистецьких проєктів; критично аналізувати та оцінювати мистецькі явища як засіб впливу на формування громадянського суспільства; брати участь у культурному житті України, бути причетним до соціокультурних, суспільних та історичних процесів.

Ставлення: шанування національної ідентичності через пізнання українського мистецтва у світовому контексті; усвідомлення причетності до соціокультурних, суспільних та історичних процесів; розуміння значення загальнолюдських цінностей; дбайливе ставлення до народних мистецьких традицій рідного краю та виявлення поваги до надбань інших культур; виявлення активної громадянської позиції у збереженні культурного різноманіття, в утвердженні рівності як основи демократії та визнання особливостей різних культур; шанування досягнень українців у мистецькій і науково-дослідницькій діяльності.

Соціальні компетентності

Уміння: визначати роль мистецтва в соціокультурному просторі; оцінювати соціально-економічні результати культурної діяльності; виявляти партнерські якості, солідарність, зацікавлення в спільному розв'язанні соціальних проблем засобами мистецтва; підтримувати громадські проєкти в культурній сфері.

Ставлення: розуміння важливості мистецтва для соціального розвитку, виявлення поваги до прав і свобод людини як загальнолюдських цінностей, зокрема до свободи слова і думки, втілених у мистецтві; готовність брати участь у волонтерському русі, зокрема в мистецько-просвітницькій діяльності.

10. Культурна компетентність.

Уміння: орієнтуватися в культурному різноманітті, визначати вияви взаємодії між різними культурами та усвідомлювати їхній внесок у сталий розвиток суспільства; аналізувати способи вираження і передачі ідей у різних культурах за допомогою мистецтва; розвивати власну емоційно-почуттєву сферу на основі сприйняття мистецтва і художньо-творчої діяльності; інтерпретувати, давати естетичну оцінку явищам і об'єктам навколишнього середовища; створювати художні образи засобами різних видів мистецтва; продукувати ідеї та реалізувати їх; відповідально ставитися до інтелектуальної і культурної власності; визначати різні способи художньої комунікації між суб'єктами мистецького діалогу; розуміти значення комунікації в креативних індустріях.

Ставлення: усвідомлення загальнолюдських, естетичних і художніх цінностей, транслятором яких є мистецтво різних регіонів світу; виявлення пошани до мистецького надбання українського народу і гордості за нього, поваги й толерантного ставлення до культурного різноманіття регіонів світу; усвідомлення власної ідентичності у світовій культурній спадщині; потреба пропагування національної культури через власну мистецьку діяльність; розуміння необхідності збереження художнього надбання людства; розуміння важливості естетичних чинників у повсякденному житті.

11. Підприємливість та фінансова грамотність.

Уміння: визначати цілі, планувати і досягати їх; виявляти творчу ініціативу і сприяти її реалізації, зокрема через утілення в практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній); використовувати в пошуковій діяльності різні джерела інформації; працювати в команді для виконання художньо-творчих завдань з урахуванням основ культурного менеджменту; знаходити мистецькі форми самовираження в креативних індустріях (економічній діяльності); пояснювати на прикладах реалізації мистецьких проєктів, фестивалів, виставок значення інвестицій у культуру; оцінювати практичне втілення мистецьких проєктів; реалізовувати мистецькі проєкти; презентувати власні надбання.

Ставлення: виявлення активності в процесі пізнання мистецтва; усвідомлення важливості творчої діяльності для самореалізації особистості; прагнення участі в мистецьких заходах і подіях; засудження плагіату; виявлення здатності мислити творчо; сприйняття мистецького твору як форми самовираження людини; демонстрування готовності до партнерства у творчому процесі, самостійності та мобільності у творенні ідей та прийнятті рішень; генерування нових ідей та ініціатив, втілення їх у життя для забезпечення власного добробуту і розвитку суспільства.

III. Базові знання

Мистецька грамотність: художня творчість; твір мистецтва; художній образ як категорія мистецтва; види мистецтва; засоби виразності різних видів мистецтва; загальномистецький словник (тема/сюжет, ритм, гармонія, композиція, контраст, форма тощо); жанри мистецтва; художні стилі й напрями; зміст і смисл у творі мистецтва; читання мистецького тексту; народне і професійне мистецтво; автентичність; стилізація; взаємодія/синтез мистецтв; дизайн; новітні технології в мистецтві; медіамистецтво; взаємовплив мистецтва і науки; культурне різноманіття.

Мистецька діяльність: художня ідея та її втілення; креативність; способи творення художніх образів у різних видах мистецтва; виконавство (хор, соло, ансамбль, гра на музичних інструментах, танець; акторська майстерність тощо); творення візуальних/аудіовізуальних образів (малювання, ліплення, просторове проектування, декоративні техніки/художні ремесла, екранні образи тощо); мистецький проєкт; мистецькі професії; мистецтво і технології (штучний інтелект, робототехніка тощо).

Мистецька комунікація: вплив мистецтва на особистість; діалог у мистецтві; емоційне та раціональне в мистецтві; форми зберігання мистецтва (усна традиція, запис художнього тексту (нотного, хореографічного, літературного тощо), екранізація, аудіо-, фото-, відеофіксація, музейний простір, колекціонування тощо); медіатекст; сучасні способи та засоби художньої комунікації; нові виміри існування мистецьких творів (інтерактивність, мультимедійність, масмедійність, гіпертекст тощо); сучасні комунікаційні та комунікативні технології; джерела інформації про мистецтво.

Освітня мета вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво. 7-9 класи»

Програма є органічним продовженням модельної програми «Мистецтво. 5-6 класи» (авторки Кондратової Л.Г.). Згідно авторської концепції збережено структурні елементи програми, розподіл на музичну та образотворчі складові, види мистецької діяльності тощо.

Очікуваним результатом навчання за програмою є формування в здобувачів освіти комплексу мистецьких компетентностей в процесі вивчення мистецтва різних епох минулого та сучасного мистецтва.

Метою програми є цілісний різнобічний розвиток успішної особистості учня у процесі формування мистецької грамотності опанування мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації в міжкультурному комунікаційному просторі; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в сфері мистецької діяльності та комунікації; розкриття творчого потенціалу, залучення до культурних мистецьких подій та процесів в Україні.

Досягнення поставленої мети досягається за умови дотримання таких завдань загальної мистецької освіти:

- виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток мистецьких художніх інтересів, естетичних потреб;
- формування системи мистецької грамотності, яка відображає видову, жанрову, стильову специфіку і взаємодію мистецтв;
- розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ;
- стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження в мистецькій діяльності, до здійснення мистецької комунікації;
- розвиток художніх мистецьких здібностей, креативного мислення, творчого потенціалу;
- формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі, які передбачають, що учень/учениця:

- опанує різні види, жанри та стилі мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до мистецтва;
- розвиває художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва;
- пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект;
- використовує інформаційне й цифрове середовище у власній творчості та художній мистецькій комунікації.

Для досягнення очікуваних результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі програмою пропонуються такі види мистецької діяльності:

7 клас. Музична складова інтегрованого курсу

Сприймання творів мистецтва

Аналіз музичної мови, засобів виразності художніх образів, втілення художньої ідеї у творах, способів творення художніх образів у музичних творах, розпізнавання музичних творів, тембрів голосів та тембрів музичних інструментів на слух тощо. Розпізнавання на слух, зорово базових засобів художньої виразності різних видів і жанрів мистецтва, стильових ознак музичного мистецтва, наведення прикладів творів різних видів, жанрів, стилів. Сприймання, інтерпретація та аналіз творів театрального, хореографічного мистецтва, кіномистецтва (в т.ч. мультиплікації), циркового мистецтва як прикладів синтезу мистецтв.

Створення художніх образів у процесі виконавської мистецької діяльності

Виконання пісень

Створення художніх образів у процесі виконання пісень (хором, соло, ансамблем, без супроводу — *a capella*, з акомпанементом, під фонограму), набуття досвіду здійснення вокальної мелодійної та ритмічної імпровізації.

Музикування

Створення художніх образів у процесі музикування — гри на музичних інструментах (традиційних та/або електронних музичних інструментах), набуття досвіду здійснення інструментальної, ритмічної імпровізації.

Рухи під музику

Створення художніх образів у процесі виконання рухів під музику, набуття досвіду здійснення танцювальної творчості (пластичної імпровізації, пластичного інтонування).

Театралізація, інсценізація, ігрова та проектна діяльність

Створення художніх образів у процесі інсценізації пісень, у театралізованій творчості, набуття досвіду здійснення театралізованої імпровізації, розвиток акторської майстерності, розвиток творчих здібностей в ігровій діяльності, участь у створенні мистецьких проектів тощо.

7 клас. Образотворча складова інтегрованого курсу

Сприймання творів мистецтва

Сприймання та інтерпретація різних видів і жанрів творів образотворчого мистецтва (графіки, живопису, скульптури, архітектури, фотомистецтва, дизайну, кіномистецтва, хореографії, телебачення), творів образотворчого мистецтва різних стилів. Сприймання та інтерпретація народних творів декоративно-прикладного та декоративно-ужиткового мистецтва. Аналіз засобів виразності художніх образів, втілення художньої ідеї у творах, способів творення художніх образів художніх образів, художньої мови та стильових ознак у творах образотворчого мистецтва різних видів, жанрів, стилів та напрямів.

Мистецька художньо-творча діяльність: художньо-творче самовираження в різних видах образотворчої мистецької діяльності: тренувальні вправи, творчі завдання.

Виконання тренувальних, навчальних вправ

Виконання короткочасних тренувальних вправ, оволодіння різними образотворчими техніками, створення ескізів, схем; відпрацювання основних елементів для подальшої творчої мистецької діяльності, підготовка до виконання творчих завдань: вправи в повітрі, вправи олівцем, вправи фарбами, вправи на засвоєння прийомів ліплення, виконання ескізів, виконання композиційних схем, аналіз пропорцій, будови тіла, аналіз натурної постановки, пояснення послідовності дій.

Практична мистецька діяльність, виконання творчих мистецьких завдань

Втілення художньої ідеї у процесі мистецької діяльності. Виявлення креативності та набуття досвіду в способах творення художніх образів у різних видах, жанрах образотворчого мистецтва (графіки, живопису, скульптури, архітектури, фотографії, дизайну, декоративно-ужиткового мистецтва тощо). Набуття практичних навичок і досвіду створення візуальних образів (малювання, ліплення, розпис, декорування, просторове проектування тощо), дотримання основних законів композиції, зображень об'єктів навколишнього світу різними засобами, оволодіння різними образотворчими техніками, створення схем, ескізів, аналіз пропорцій, виконання завдання різними засобами і способами (експериментування, поєднання, візуалізація різними художніми засобами для реалізації мистецьких ідей).

Ігрова та проектна діяльність

Участь у мистецьких проектах, пізнання мистецьких професій, залучення до творчих ігрових видів мистецької діяльності.

**КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ МИСТЕЦТВА В 7
КЛАСІ**
за модельною програмою «Мистецтво» Кондратової Л.Г.

Тема року
«СУЧАСНІ МИСТЕЦЬКІ ОБРІЇ»
70 годин, 2 години на тиждень

І СЕМЕСТР		
СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО В ЖИТТІ ЛЮДЕЙ		
32 години		
№ Тема уроку	Основні поняття для ознайомлення	Твори для сприймання та виконання Практична робота
Урок № 1-2 Мистецтво відчиняє двері	Сучасне музичне мистецтво в нашому житті. Сучасне мистецтво та його роль в житті людей. Музичне мистецтво, яке оточує людей. Народні музичні інструменти України.	<i>Перегляд відеоролика</i> «Сучасне музичне мистецтво в нашому житті». Перегляд відео: 19 українських народних інструментів. Максим Бережнюк. Твори для сприймання: Лисенко М. Стоїть гора високая Національний оркестр народних інструментів Пісня: Розучуємо пісню «Ми з України!» Слова: Артур Железняк, Маша Лічі Музика: Артур Железняк
	Сучасне образотворче мистецтво та його роль в житті людей. Образотворче мистецтво, яке оточує людей, зв'язки між мистецтвом, життям і різними галузями знань	<i>Перегляд відеоролика</i> «Сучасне образотворче мистецтво». Ілюстрації, які репрезентують різні види образотворчого мистецтва. Виконання практичної роботи: Тематична композиція «Моя Україна». Техніка на вибір
Урок № 3-4 Мистецтво рідного краю	Музика культура рідного краю. Україна – частина Європи. Вплив європейського мистецтва на розвиток українського мистецтва. Досягнення України в музичному мистецтві. Особливості українського народного мистецтва, зокрема мистецтва рідного краю. Музичне мистецтво, традиції, видатні митці рідного краю. Поняття Музична культура рідного краю, поняття музичний образ.	<i>Твори для сприймання:</i> «Гуцульська фантазія» композитора П. Терпелюка у виконанні Національного академічного оркестру народних інструментів України Л. Ревуцький. Симфонія №2 (фінал). О. Яковчук. Уривок із симфонії «Нескорені» (у виконанні Заслуженого академічного Зразково-показового оркестру ЗСУ). Пісня: Виконання пісні «Ми з України!» Слова: Артур Железняк, Маша Лічі Музика: Артур Железняк <i>Гра Музична скарбничка</i> Ігровий майданчик Гра «Композитор\композиторка»
	Україна – частина Європи. Вплив європейського мистецтва на розвиток українського мистецтва Збереження пам'яток архітектури як художнього надбання людства	Нематеріальна спадщина ЮНЕСКО, петриківський розпис, Опішнянська, Косівська та Бубнівська мальована кераміка та Олешківське гончарство, Крелевецьке переборне ткацтво, художнє дереворізьблення Чернігівщини, лозоплетіння с.Іза Хуського району, кримськотатарський орнамент орнек. Відвідування віртуального музею Софії Київської. Знайомство з історією собору та пам'ятки шедеври фресок та іконописів.

	Українське декоративно-ужиткове народне мистецтво рідного краю, традиції, видатні митці рідного краю ЮНЕСКО - Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культур. Поняття панно.	Знайомство з історією київського православного монастирського комплексу Києво-Печерської лаври. Знайомство з ансамблем собору святого Юра м Львів Дерев'яні церкви карпатського регіону Львівської, Закарпатської та Івано-Франківських областей як унікальні витвори архітектурного мистецтва. Творча робота: створіть колективне панно «Мій рідний мистецький край» Техніка виконання змішана.
Урок № 5-6 Шляхами народного мистецтва	Шляхами історії українського народного мистецтва. Види народного музичного фольклору. Шляхи розвитку народного фольклору. Характерні риси музичного фольклору України. Поняття народна музика або музичний фольклор інструментальний, пісенний, танцювальний та ігровий. Поняття стилізований фольклор.	Переглянь виступ фольклорного народного колективу. Українська народна пісня «Ой ти, місяцю...» Виконує НФК «Скопчанка» с. с. Веселинівки Барішівського району Київської області. Переглянь виступ фольклорного народного колективу. Українська народна пісня «Ой ти, місяцю...» Виконує НФК «Скопчанка» с. с. Веселинівки Барішівського району Київської області. Українська народна пісня «Летіла зозуля» (у виконанні Іванки Червінської & Gypsy Lyre; фрагмент). Українська народна пісня «Зелена рутонька» (у виконанні співачки НАВКА; фрагмент). Пісня «Ой на Івана, та й на Купала»: стилізація народного обряду (у виконанні театру пісні «Джерела»; фрагмент). Пісня: українська народна пісня «Зелене жито» розучування
	Шляхами історії українського мистецтва. Види декоративно-прикладного мистецтва України. Поняття символ, стилізація, контраст. Поняття декоративний розпис. Традиційні українські розписи: петриківський, самчиківський, косівський та яворівський	Особливості видів ДПМ. Декоративний розпис. Особливості побудови композиції в декоративному розписі. Традиційні українські розписи: петриківський, самчиківський, косівський та яворівський. Відеоролик «Петриківський розпис». Творча робота Розпис тарелі або коробки петриківським розписом. Техніка виконання Акрил.
Урок № 7-8 Українське етнічне мистецтво	Народні українські традиції та обряди в фольклорі та професійній музиці Українська етнічна інструментальна та вокальна музика. Фольк-рок або його відповідником етнорок Історія розвитку мистецтва етносів України. Використання етнічних мотивів у професійній музиці. Поняття етнічна музика.	Віночок українських народних мелодій Віночок українських народних мелодій (у виконанні оркестру народних інструментів Національної радіокомпанії України під керівництвом С. Литвиненка; соліст — О. Журавчак (сопілка)). Музична вікторина. Як звучать народні музичні інструменти. Троїсті музики. Покутська полька. Композиція «Гуцулка» (у виконанні гурту «Ватаги», м. Яремче; фрагмент) Покутська полька (у виконанні ансамблю «Троїсті музики»; фрагмент). Етнічна музика України. Уривок зі збірки «Карпатія»: Інтродукція — гра на дуді (у виконанні Р. Кумлика, с. Верховин. Покутська полька (у виконанні ансамблю «Троїсті музики»; фрагмент). Етнічна музика України. Уривок зі збірки «Карпатія»: Інтродукція — гра на дуді (у виконанні Р. Кумлика, с. Верховин.

		<p>Покутська полька (у виконанні ансамблю «Троїсті музики»; фрагмент). Етнічна музика України. Уривок зі збірки «Карпатія»: Інтродукція — гра на дуді (у виконанні Р. Кумлика, с. Верховин.</p> <p>Слова і музика О. Скрипки. «Країна Мрій» (фрагмент відеокліпу гурту «ВВ»). Українська народна пісня «Чорна рілля»: саундтрек до фільму «Крути 1918» (фрагмент відеокліпу гурту «Гайдамаки»). Слова і музика С. Соловія. «Українське сонце» (фрагмент відеокліпу гурту KOZAK SYSTEM).</p> <p>Пісня: українська народна пісня «Зелене жито» виконання</p>
	<p>Українське етнічне автентичне образотворче мистецтво. Поняття етнос, етнічне мистецтво, гобелен. Символіка, традиційна орнаментика, колір та техніки у декоративно-ужитковому мистецтві. Особливості впливу народних традицій на сучасне образотворче мистецтво. Вплив національних традицій на розвиток сучасного українського мистецтва і на його інтеграцію у світову мистецьку культуру, як самобутнього і оригінального мистецтва</p>	<p>Переглянь ролик із прикладами українського орнаменту.</p> <p>Відеоролик «Український орнамент».</p> <p>Ткацтво як ремесло було поширене на всіх землях України Килимарство — одна із найдавніших галузей ручного ткацтва. Сучасні гобелени. Гобелени О.Пілюгіної: Веснянка Вірність Мелодія Різдвяна зоря.</p> <p>Відеоролик «Геній Івана Марчука» (фрагмент).</p> <p>Етнічні мотиви у творчості І.Марчука. Місячні квіти Загублені квіти Пробудження.</p> <p>Етноживопис: А. Подерв'янська. Святий Юрій. Текстильне панно, С. Колос. Ескіз гобелена, І. Семесюк. Нашого цвіту по всьому світу! Полотно.</p> <p>Практична робота: стилізована аватарка «Я з України».</p>
<p>Урок № 9-10 Етнічне мистецтво інших народів</p>	<p>Поняття етнічне мистецтво країн. Етнічний унікальний спів різних країн. Музичні інструменти різних країн. Танці народів світу. Поняття реп.</p>	<p>Унікальний народний спів: норвезький етнічний спів кульнінг, німецький, австрійський спів йодель.</p> <p>Українська народна пісня «Рано-раненько» (у виконанні гурту GO-A; фрагмент). Українська народна пісня «Що з-під дуба» (у виконанні гурту ДахаБраха; фрагмент) Д. Медальє, С. Бегер, Дж. Вайт. ТОУ (у виконанні Н. Барзілай; фрагмент).</p> <p>Музичний калейдоскоп: фрагменти арабської, індійської, грецької, іспанської, африканської, японської, австралійської етнічної музики.</p> <p>Відеофрагменти ірландського, сербського, польського народних танців. Відеофрагмент іспанського танцю фламенко.</p> <p>В. Зубицький. Сюїта «Українські танці» (у виконанні тріо «CONTEMP»; фрагмент).</p> <p>Розучуємо пісню «Мова, наша мова» (слова Ю. Рибчинського та Л. Лазурко, музика П. Табакова).</p>
	<p>Українські національні костюми різних регіонів. Національні костюми інших народів світу.</p>	<p>Знайомство із національними костюмами європейських країн. Шотландський національний костюм. Грузинський національний костюм. Національні костюми Польщі, Франції, Німеччини. Костюми: Японії Китаю, Індії, Туреччини.</p> <p>Відеоролик «Українські костюми різних регіонів».</p> <p>«Стилізовані національні костюми України»</p>

		Знайомство з особливостями національними костюмами інших народів світу. Стилiзованi костюми. Практична робота з створення моделi стилiзованого українського костюму, з елементами стилiзацiї. Практична робота. Створення моделi стилiзованого українського вбрання — жiночого або чоловiчого (за вибором).
Урок № 11-12 Імпровізація, обробка в мистецтві	Поняття імпровізація в музиці. Поняття обробка народної вокальної музики.	Приклади вокальних та інструментальних імпровізацій виконавців української народної музики. Види імпровізацій: вокальна, інструментальна, ритмічна. Інструментальні імпровізації: награвання на сопілці, окарині, цимбалах (фрагменти). Гра «Імпровізація онлайн». Гра «Вокальна імпровізація». Й. Брамс. Хоральна прелюдія № 11 «Es ist ein Ros' entsprungen» (орган; фрагмент). Й. Брамс. Хоральна прелюдія № 11. Імпровізації (саксофон та електронна скрипка; фрагменти). Українська народна пісня «Сонце низенько» (у виконанні вокального ансамблю; фрагмент). Українська народна пісня «Сонце низенько» в обробці М. Лисенка (у виконанні Волинського народного хору; фрагмент). Виконуємо пісню «Мова, наша мова» (слова Ю. Рибчинського та Л. Лазурко, музика П. Табакова) під фонограму.
	Поняття обробка в декоративному мистецтві. Художня обробка деревини. Імпровізація в живописі.	Художня обробка деревини. вирiзування, видовбування, виточування та інші способи обробки деревини. декоративне рiзьблення. Найвiдомiший майстер Гуцульщини Михайло Тафiйчук Майстри з виготовлення музичних iнструментiв: ударних, духовних, струнних. Дерев'яні скульптури України. Відеоролик «Дерев'яні скульптури України». Відеофрагменти конкурсу майстрів дерев'яної скульптури, м. Рівне. Парк унікальних дерев'яних скульптур. м. Луцьк Імпровізація в образотворчому мистецтві О. Шумлянська. Імпровізація П. Лебединець. Румба А. Фурлет. Золота гора (Нічний Ланжерон) Роботи художниці з Ужгорода Анастасія Франчук Перегляд відео Імпровізація в абстрактному живописі. Вправа «Вирази кольором настроїв» в техніці кляксографія: Практична робота. Стилiзований браслет. Мозаїчне панно. Декоративний розпис «Я люблю Україну».
Урок № 13-14 Аранжування та стилізація в мистецтві	Поняття аранжування в мистецтві. Види аранжування. Аранжування академічної музики. Поняття транскрипція в музиці. Поняття стилізація в музиці. Транскрипція в музиці.	Аранжування в музичному мистецтві та його в види. Сприймання: Л. ван Бетховен. Соната № 14, частина 1 (фортепіано; фрагмент). Л. ван Бетховен. Соната № 14, частина 1 (у сучасному аранжуванні; фрагмент). М. Скорик. Джазова транскрипція п'єси Л. ван Бетховена «До Елізи» (фортепіано; фрагмент). Ф. Бузоні. Транскрипція твору Й. С. Баха «Хоральна прелюдія фа мінор» (фортепіано; фрагмент).

		<p>Стилізація в музиці. Дж. Вайс, Х. Перетті, Л. Креаторе. «Can't Help Falling In Love» («Не могу не закохатися») (у виконанні Е. Преслі; фрагмент).</p> <p>Розучуємо пісню «Ясноока україночка» (слова і музика Н. Май).</p>
	<p>Стилізація в образотворчому мистецтві. Види стилізації в образотворчому мистецтві. Стилізація у вишивці. Вишивка</p>	<p>Види стилізації в образотворчому мистецтві. Вправа «Внутрішня стилізація». Стилізація в вишивці. Свято вишиванки в Україні. Орнаменти геометричні, рослинні, зооморфні (основу яких складають стилізовані зображення тварин) та антропоморфні (в основі яких — стилізоване зображення людини).</p> <p>Традиції та сучасність. Види орнаментів та символи у вишивці, Відеоролик «Свято вишиванки в Україні. Традиції та сучасність» (фрагмент). Практична робота: Виконання одне із практичних завдань (за вибором).</p> <p>Варіант 1. Уяви себе дизайнером/дизайнеркою і створи стилізовану модель сучасної вишиванки, яку тобі хотілось би носити.</p> <p>Варіант 2. Створення на папері в клітинку червоно-чорний ескіз візерунка для вишивки і закодуй у ньому фразу «Слава Україні!».</p>
<p>Урок № 15-16</p> <p>Традиції та нове трактування в мистецтві</p>	<p>Поняття академічна музика. Академічний стиль. Поняття Інструментування (оркестрування). Історія розвитку аранжування в музиці. Аранжування симфонічної музики. Поняття інструментування (оркестрування) в музичному мистецтві. Різновиди аранжування академічної музики: інструментальне, вокальне (хорове) й електронне.</p>	<p>Академічна музика та історія розвитку аранжування в музиці. Аранжування шедеврів симфонічної музики. Сприймання музики: В. А. Моцарт. Симфонія № 40 соль мінор. Частина 1; фрагменти 2-ї, 3-ї, 4-ї частин (у виконанні симфонічного оркестру м. Фульда, Німеччина). В. А. Моцарт. Симфонія № 40 соль мінор. Частина 1 (у виконанні естрадно-симфонічного оркестру під керівництвом П. Морія, Франція). Уривок із кінофільму «Амадей» (реж. М. Форман, 1984)</p> <p>Різновиди аранжування академічної музики: інструментальне, вокальне (хорове) й електронне. В. Косенко. «Пасакалія» з циклу «11 етюдів у формі старовинних танців» (фортепіано). В. Косенко. «Пасакалія» для фортепіано в перекладенні для оркестру.</p> <p>Гра «Актори і співаки».</p> <p>Виконуємо пісню «Ясноока україночка» (слова та музика Н. Май). під фонограму.</p>
	<p>Поняття гончарне мистецтво, кераміка. Кераміка. Розмаїття кераміки України. Центри креаміки України.</p>	<p>Розмаїття кераміки України. Знайомство із оберегами та символами. Стали розвиватись традиції художнього розпису.</p> <p>Перегляд відео. Особливості керамічних виробів з українських осередків: с.Косово, с.Опішня, с.Бубківка, м.Васильків, с.Петриківка. Косівська, опішнянська, петриківська, васильківська кераміка.</p> <p>Кераміка. Стародавня Греція. Тарілка декоративна. Японія. Ваза фарфорова. Китай. Трипільська кераміка. Відеоролик «Технологія виготовлення керамічних виробів в Україні».</p> <p>Практична робота: Створення аплікаційну роботу із зображенням двох предметів керамічного посуду (за вибором) зі стилізованим опішнянським розписом.</p>

Урок № 17-18 Перевтілювання в мистецтві	Поняття аранжування в народної музики. Поняття транскрипція народної музики.	Аранжування народної музики. Вокальне аранжування Шумка: українська народна пісня-танець (у виконанні капели бандуристів; фрагмент). А. Дворжак. «Слов'янські танці». № 2: «Українська шумка» (у виконанні симфонічного оркестру; фрагмент). М. Різоль. Козачок (у виконанні баяніста; фрагмент). М. Різоль. Козачок (у виконанні оркестру народних інструментів; фрагмент). М. Скорик. «Мелодія» (у виконанні симфонічного оркестру; фрагмент). Я. Джусь. Транскрипція «Мелодії» М. Скорика (бандура; фрагмент). Розучуємо пісню «До перемоги» (слова і музика І. Танчака).
	Поняття витинанка. Українські витинанки.	Історія розвитку витинанки в Україні. Відеоролик «Історія розвитку витинанки в Україні» (фрагмент). Практична робота. Візьми до уваги поради майстрів та майстринь і створи витинанку «Дерево життя» за зразком або за власним задумом. Вправа Виконай силуетну витинанку в техніці вишивання. Приклад дитячих робіт в техніці витинанок графіки на склі. Практична робота Витинанка. Дерево життя.
Урок № 19-20 Багато голосів і фарб	Вокальне та хорове аранжування. Вокальне перевтілювання мелодій.	Аранжування народної музики. Вокальне аранжування Українська народна пісня «Ніч яка місячна» (інструментальна версія, бандура; фрагмент). Інструментальні варіації на тему «Ніч яка місячна» (виконання на синтезаторі; фрагмент). Українська народна пісня «Несе Галя воду» (у різних аранжуваннях; фрагменти) Мікс кавер-версій на пісні українських композиторів (фрагмент II Volo — Grande Amore (Cover in Ukrainian by Yaroslav Karpuk, Oleksandr Balabanov, Daria Buhachuk) (фрагмент). М. Леонтович. «Щедрик» (у виконанні хору хлопчиків «Libera», аранжування Р. Прізмана; фрагмент). Українська народна пісня «Закувала зозуленька» (у виконанні Тіани Роз та Черкаського народного хору; фрагменти). Музика А. Кос-Анатольського, слова І. Франка. «Ой ти, дівчино, з горіха зерня» (у виконанні А. Солов'яненка та Галицького академічного камерного хору; фрагменти). Укр. пісня «Ніч яка місячна» - інструментальна версія, бандура. Ніч яка місячна на бандурі. Укр. нар. пісні «Ой вербо, вербо». Українська пісня «Закувала зозуленька» в сольному та хоровому аранжуванні. Виконання пісні І.Танчака «За перемогу».

	Ковальство, гутництво, гравіювання, художнє гравіювання, карбування, або карбовання, гутництво, писанкарство, лозоплетіння як види українського декоративного мистецтва.	Особливості розвитку ковальства, гутництва, гравіювання, карбування, лозоплетіння в українському декоративному мистецтві. Відеоролик «Писанки різних регіонів України». Флешмоб – створення мотанки для мотанки-оберіга для захисника/ захисниці України, із ниток.
Урок № 21-22 Різнобарвність звуків та кольорів	Різновиди інструментального аранжування. Поняття поліфонія. Поліфонічне аранжування. Поліфонія та її типи: підголоскова, імітаційна та контрастно-тематична. Аранжуванням, обробка для виконання оркестром – оркестрування, обробка у віртуозному стилі – транскрипція.	Особливостей різновидів інструментального аранжування. І. Альбеніс. «Астурія»: уривок з «Іспанської сюїти» (у виконанні Paul Barton, фортепіано). І. Альбеніс. «Астурія» (у виконанні Paola Hermosin, гітара). І. Альбеніс. «Астурія» (для арфи та струнного оркестру). І. Альбеніс. «Астурія» (у виконанні ансамблю народних інструментів «Музичний сувенір», м. Харків). Й. С. Бах. Токата і фуга ре мінор (у виконанні Г. Гродберга; орган). Й. С. Бах. Токата і фуга ре мінор (у виконанні В. Мей; електроскрипка). Гра «Музична вікторина». Гра «Імпровізація». Розучуємо пісню «Осінь» (слова Н. Май, музика О. Май).
	Стилізований живопис. Декоративність. Декоративна композиція. Декоративний пейзаж.	Декоративні композиції. Декоративний живопис України. Стилізація форм (спрощення і узагальнення); трансформація форм і пропорцій (перетворення, округлення, витягування, зменшення чи збільшення, зміна конструкції); символічність та площинність зображення; відсутність перспективи; використання фактури, текстури, орнаментальність. В. Ван Гог. Зоряна ніч Ф. Леже. Голова коня на жовтому тлі А. Матісс. Натюрморт із блакитною скатертиною Г. Клімт. Жінка з віялом. Ю. Химич. Софійський собор А. Криволап. Вечірній спектр М. Тимченко В нашому дворі Ю. Химич. Софійський собор А. Криволап. Вечірній спектр Прийми, Боже, мою душу Відеоролик «Декоративний живопис України». Декоративний пейзаж. Приклади стилізованих пейзажів України. Практична робота по створенню стилізованого декоративного пейзажу.
Урок № 23-24 Подих імпровізації та творчості в мистецтві	Імпровізація як майстерність. Карпиз як жанр мистецтва. Джазове аранжування.	Творчість Н.Паганіні. Н. Паганіні. Каприс № 24 (у виконанні Д. Гарретта, скрипка; фрагмент). Ф. Ліст. «Великі етюди за Н. Паганіні»: етюд № 6 ля мінор (у виконанні М. Віхляєвої, фортепіано; фрагмент) М. Скорик. Обробка капрису № 24 Н. Паганіні (у виконанні симфонічного оркестру; фрагмент). О. Саратський. «Цвіте терен». Джазові обробки української народної пісні (фортепіано; фрагменти). Слова Тіни Кароль і М. Бровченка, музика Тіни Кароль. «Україна — це ти!» в аранжуванні Т. Петрик (у виконанні тріо бандуристів; фрагмент). Ф. Шопен. Ноктюрн № 1 сі-бемоль мінор (фортепіано; фрагмент) Приклади джазового аранжування. Виконання пісні «Осінь» слова Н. Май, музика О. Май.

	Декоративний натюрморт	<p>Декоративний натюрморт Стилізований декоративний натюрморт . В. ван Гог. Натюрморт із соняшниками П. Пікассо. Натюрморт із квітами та лимонами А. Матісс. Червоні рибки К. Малевич. Натюрморт.</p> <p>М. Примаченко Мої зіроньки дарую діткам. Червоні маки. Квіти синьооки Приклади стилізованого натюрморту. В. Патик. Натюрморт із підсвічником Р. Сельський. Натюрморт Відеоролик «Тональна градація в декоративних натюрмортах</p> <p>Виконання навчальної вправи. Малюнок глечика тональною розтяжкою із градацією кольору Практична робота про створення стилізованого натюрморту «Соняхи». Техніка виконання акрил.</p>
<p>Урок № 25-26</p> <p>Електронне аранжування та цифрова стилізація</p>	Електронне аранжування, цифрові інструменти, цифрова музика, електронна музика.	<p>Електронні інструменти: цифрове піаніно, цифровий рояль, електроскрипка. Гра на віртуальному піаніно.</p> <p>Електронне аранжування. Синтезатор. Приклади електронного аранжування. Ф. Шопен. Ноктюрн № 2, оп. 9 (фортепіано; у виконанні Г. Томаселло). Ф. Шопен. Ноктюрн № 2, оп. 9 (сучасна обробка; у виконанні Р. Клайдермана). П. де Сенневіль. «А Comme Amoug» (у виконанні Р. Клайдермана). Відео «ЗСУ. Герої нашого часу». Розучуємо пісню «Я намалюю» (слова і музика Д. Волканова).</p>
	Стилізована анімалістика. Техніка малювання стилізованих звірів. Поняття репліка, репродукція, фотоdruk.	<p>Стилізована анімалістика в мистецтві. Стилізовані зображення тварин Відеоролик «Стилізація тварин у народних іграшках» Приклади анімалістичних картин із використанням стилізації. Стилізовані іграшки «Дивозвірі»</p> <p>М. Примаченко. Коник-горбокони. О. Отнякіна-Бердник. Зимовий дракон. Н. Городинська. Фенікс. зображення стилізованих котів в картинах: Г. Клімт Н. Довідоніте У. Кунійосі Л. В. Вейн. Коти Веселки Велінової. Дж. Кемпбелл. Стилізований кіт.</p> <p>Практична робота зі створення репліки на картину художниці Дж. Кемпбелл «Стилізований кіт».</p>
<p>Урок № 27-28</p> <p>Танцювальні та портретні стилізації</p>	Поняття танець і види танців. Бальні танці та їх різновиди. Танцювальні імпровізації. Класичний, історичний, бальний танок. Біт, бітмейкер.	<p>Танець, танок, жести, міміка, пантоміма, пластика, темп, ритм, композиція, хореографічний малюнок. Класичний танець, історичний танець: павана, гальярда, контрданс, менует, мазурка, полонез, кадрили</p> <p>В. А. Моцарт. Менует (у виконанні оркестру). В. А. Моцарт. Менует (в естрадній обробці). Музична вікторина «Танці народів світу». Хабанера. Ж. Бізе. «Хабанера» з опери «Кармен» (у виконанні А. Позняк; фрагмент). Ж. Бізе. «Хабанера» з опери «Кармен» (у рок-обробці; фрагмент).</p> <p>Бальний танець: танго, самба. Румба, ча-ча-ча, естрадний танець: Чечітка, або степ. Відеоролик «Виконання танцю чечітка».</p> <p>Види танців: класичний, акробатичний, сюжетно-характерний, ритмічний</p>

		Уривки з рок-обробки. Види бальних танців. Таночок-імпровізація. Виконання пісні «Я намалую» муз.і сл.Д.Волканов
	Стилізація в портретному жанрі Стилізований портрет в зарубіжному та українському мистецтві	Відеоролик «Стилізовані декоративні портрети» Характерні ознаки стилізованого портрета: лаконічність, спрощений чіткий контрастний малюнок на основі штрихів, плям, ліній. Характерні ознаки стилізованого портрета приклади шаржів українських майстрів. П. Пікассо. Жінка в капелюсі А. Матісс. Портрет Л. Делекторської В. ван Гог. Автопортрет О. Богомазов Портрет дочки Портрет Ванди Монастирської Портрет Г. Сандерса, засновника мережі ресторанів KFC Ю. Нерослік. Патріотичний плакат Приклади стилізації в мультиплікації. Практична робота Стилізований графічний портрет. Олівці.
Урок № 29-30 Сторінками європейських мистецьких конкурсів та виставок	Історія пісенного конкурсу Євробачення. Народне колядування. Колядки в різних країнах.	Участь України у пісенному конкурсі Євробачення з 2003 року. Уривки з хітів пісенного конкурсу Євробачення останніх років. Слова С. Джамаладінової і А. Антоняна, музика С. Джамаладінової. «1944» (у виконанні Джамали, фрагмент). Слова О. Псюка та І. Клименка, музика І. Діденчука. «Стефанія» (у виконанні гурту «Kalush Orchestra», фрагмент). Польська колядка «Dzisiaj w Betlejem» («Сьогодні у Вифлеємі») (у виконанні «Studio Accantus»; фрагмент). Українська колядка «Во Вифлеємі нині новина» (у виконанні гурту «Very Wel»; фрагмент) Дж. П'єрпонт. «Jingle bells» (аранжування П. Морія, у виконанні оркестру; фрагмент). Дж. П'єрпонт. «Jingle bells» (у виконанні гурту «Шпилясті кобзарі»; фрагмент). Розучуємо колядку «Ходить місяць» (слова Ю. Хандожинської, музика Н. Антоник).
	Стежками Європейських мистецьких виставок	Історія розвитку Європейських мистецьких виставок Національний центр мистецтва й культури імені Жоржа Помпіду Художній музей у Базелі галерея Wadström Tünnheim Gallery в місті Марбелья, Національний музей декоративного мистецтва у Києві твори народних художниць К. Білокур, М. Примаченко, М. Тимченко С. Герасименко. Різдво Н. Курій-Максимів. Колядник Д. Денисова. Різдвяні колядки. Відомі виставки народного мистецтва у Парижі, Брюсселі, Лейпцигу. в Національному музеї декоративного мистецтва. Практична робота. Створення стилізованої композиції «Коляда». Техніка виконання — акрил.
Урок № 31-32 Шляхами сучасного мистецтва	Повторення матеріалу.	Узагальнення знань, виконання улюблених пісень, перевірка теоретичних знань. Колядка «Ходить місяць» вірші Юлії Хандожинської музика Наталії Антоник. Виконання колядки «Тиха ніч».
	Повторення матеріалу.	Виставка практичних робіт учнів. Повторення теоретичного матеріалу. Практична робота «Різдвяні прикраси».